

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
SCHOOL OF FINE ARTS
DEPARTMENT OF FINE ARTS

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
POSTGRADUATE STUDIES PROGRAM
VISUAL ARTS

Μεταπτυχιακή Εργασία
Postgraduate (Master) Thesis

Τίτλος Εργασίας

Θυσία και Ύβρις

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ / DIMITRIS CHRISTOGIANNIS
A.M. / R.N. : 2022081

Επιβλέπων Καθηγητής / Supervisor Professor
Βλασταράς Βασίλης / Vlastaras Vasilis

Αθήνα, Φεβρουάριος 2025
Athens, February 2025

Τριμελής Εξεταστική-Συμβουλευτική Επιτροπή

1. Ονοματεπώνυμο Καθηγητή/-τριας

Βασίλης Βλασταράς, Καθηγητής του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών ΑΣΚΤ

2. Ονοματεπώνυμο Καθηγητή

Θωμάς Συμεωνίδης, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας Διδάσκων ΜΕΤ

3. Ονοματεπώνυμο Καθηγητριας

Μαρία Παπανικολάου, Διδάκτωρ ΑΣΚΤ, Διδάσκουσα ΜΕΤ

Δήλωση συγγραφέα μεταπτυχιακής εργασίας

Δηλώνω ότι είμαι ο/η αποκλειστικός/η δημιουργός της πρωτότυπης εργασίας, νόμιμος/η κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της και ότι έχω το δικαίωμα, να παραχωρήσω τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παρούσα άδεια.

Βεβαιώνω, ότι το σύνολο του τεκμηρίου που καταθέτω αποτελεί γνήσιο έργο παραχθέν από εμένα και δεν παραβιάζει τα δικαιώματα άλλου δημιουργού με οποιονδήποτε τρόπο.

Το τεκμήριο/α που καταθέτω είναι το τελικό εγκεκριμένο έργο από την εξεταστική επιτροπή, δεν προκύπτει από λογοκλοπή ή νοθευμένη έρευνα, δεν προσβάλει πνευματικά δικαιώματα άλλων δημιουργών και δεν παραβιάζει προσωπικά δεδομένα.

Ως κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της εργασίας αυτής, παραχωρώ στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών το μη-αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης και διάθεσης της ψηφιακής μορφής της εργασίας μου, εντός και εκτός του δικτύου, μέσω του Ιδρυματικού Αποθετηρίου «Art-IA», με την προϋπόθεση ότι διατίθεται με μία από τις άδειες που έχω επιλέξει κατά την αυτό-απόθεση. Η εν λόγω παραχώρηση δεν συγκρούεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων ή με παραχωρηθέντα ήδη από εμένα σε τρίτους σχετικά δικαιώματά μου. Η βιβλιοθήκη δεν ασκεί κανενός είδους επιμέλεια στο περιεχόμενο της εργασίας μου και αναλαμβάνω πλήρως την ευθύνη του περιεχομένου της.

Η έγκριση της παρούσας εργασίας δεν υποδηλώνει απαραίτητως την αποδοχή των απόψεων του/της συγγραφέα/ως από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ο Δηλών

Χριστογιάννης Δημήτρης

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους διδάσκοντες και όλες τις διδάσκουσες του Προγράμματος για τις πολύτιμες γνώσεις που μετέφεραν μέσα από τις εξαιρετικά ενδιαφέρουσες εισηγήσεις τους.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για την πολύτιμη υποστήριξή της.

18/2/2025

Δημήτρης Χριστογιάννης

Αφιέρωσεις

Στην Έλλη και στην Σάντυ

Περίληψη

Εισαγωγή: Στην παρούσα εργασία «Στην καρδιά του μύθου» μελετάται το ζήτημα της ύπαρξης και πολυεπίπεδης λειτουργίας των λατομείων στην περιοχή του Υμηττού. Πιο ειδικά, η αναζήτηση, που ξεκινά από την παιδική μνήμη, γίνεται μεθοδική έρευνα που περνά από την λατομική ιστορία στην ύπαρξη των πολιτιστικών μνημείων στην περιοχή, ενώ σε αυτή την διερεύνηση χώρο και χρόνο έχουν οι μύθοι και οι λαϊκές αφηγήσεις. Στο τέλος, μεταφέρεται πίσω, στην «καρδιά του μύθου», όπου ο ερευνητής δένει σε μια φανταστική πλοκή όλα τα στοιχεία, τις προσωπικές αναμνήσεις, την ιστορία και τους θρύλους, για να δημιουργήσει το νέο μύθο, τον κύριο προβληματισμό του έργου αυτού. Το αποτέλεσμα της εργασίας είναι η οπτικοποίηση της κειμενικής σύνθεσης (εικόνα και ήχος), που παρουσιάζει το θρύλο της Νύμφης Έλλης στα λατομεία του Υμηττού. Η επιλογή της Νύμφης του λατομείου, ως συμβόλου, δεν έγινε τυχαία, καθώς ενσαρκώνει, κατά την προφορική και γραπτή παράδοση, το πέρασμα του μύθου στο θεολογικό, πολιτισμικό και κοινωνικό επίπεδο.

Σκοπός: Να αποτυπωθεί εικαστικά το πέρασμα του ανθρώπου (ή της ειμαρμένης) από το μύθο της παιδικής ηλικίας, στην ιστορική και πολιτισμική μνήμη.

Μεθοδολογία: Βιβλιογραφική ανασκόπηση, διερεύνηση ιστορικών πηγών, επιτόπια έρευνα, δημιουργία ψηφιακού υλικού μέσω της εικαστικής διερεύνησης και πρακτικής.

Λέξεις κλειδιά:

Λατομείο, λατομική ιστορία, μύθος, μυθολογία, παραμύθι, θρύλος, θρησκευτικό στοιχείο, πολιτιστικό μνημείο.

Abstract

Introduction: This thesis “Sacrifices and insults” examines the issue of the existence and multi-level operation of quarries in the Hymettus. More specifically, the search, which begins with childhood memory becomes a methodical research that goes from the quarry history to the existence of cultural monuments in the region while in this investigation legends and folk narratives have space and time. Finally, we go back to the “heart of the myth”, where the researcher ties all the elements personal memories, history and legends into an imaginary plot in order to create the new myth which is the main point of this work.

The work is the visualization of the textual composition (image and sound) which presents the legend of the Nymph Elli in the Hymettus quarries. The choice of the Quarry Nymph as a symbol was not accidental as she embodies according to oral and written tradition the passage of the myth to the theological, cultural and social levels.

Purpose: To capture the passage of the human being (or fate) from the myth of childhood to historical and cultural memory, in a visual way.

Method: Bibliographic review, research of historical sources, research in the field, creation of digital material through visual research and practice.

Key words:

Quarry, quarry history, myth, mythology, fairy tale, legend, religious element, cultural monument.

Περιεχόμενα

Δήλωση συγγραφέα μεταπτυχιακής εργασίας	2
Ευχαριστίες	3
Αφιερώσεις	4
Περίληψη	5
Abstract	6
Πρόλογος	8
Εισαγωγή.....	10
Έρευνα Πηγών.....	11
Ο Υμηττός.....	11
Η λατομική ιστορία.....	12
Από το μύθο στα μνημεία πολιτισμού	14
Υλοποίηση - Εφαρμογή.....	22
Ο μύθος της Έλλης	27
Βιβλιογραφία.....	32
Δικτυογραφία	32

Πρόλογος

Ένα συναίσθημα αναζήτησης και νοσταλγίας που ίσως πηγάζει από πολύ βαθιά, σπρώχνει την παρατήρηση μου, από τα πολύ μικρά μου χρόνια, προς το σημείο του Υμηττού όπου και μεγάλωσα. Πάντα, χωρίς να το καταλαβαίνω, αισθανόμουν μια ενέργεια και μια περίεργη έλξη στο να περπατάω σε συγκεκριμένα σημεία του βουνού και να περιπλανιέμαι ώρες χωρίς να γνωρίζω το γιατί. Το ανάγλυφο του μέρους αλλά και τα σχήματα από το κομμένο βουνό που δημιουργήθηκαν από ένα σύγχρονο λατομείο, μου προκαλούσαν δέος και ταυτόχρονα φόβο, όταν τα απογεύματα που τελείωναν οι εργάτες μπαίναμε με τους φίλους μου κρυφά στην κοιλιά του βουνού και βλέπαμε όλους αυτούς τους σωρούς από πέτρες στον πάτο μετά τις εκρήξεις. Τα φουρνέλα ακούγονταν κάθε μεσημέρι από το σπίτι μου και όταν πια τελείωναν, ξέραμε ότι θα συναντηθούμε με άλλους φίλους από την γειτονιά για να ανηφορήσουμε προς το λατομείο όπου θα ήμασταν επιτέλους μόνοι μας.

Όταν μας έπιανε η τρέλα καμία φορά, πηγαίναμε προς την κοιλιά κι ανεβαίναμε τα σκαλοπάτια που είχαν δημιουργήσει οι εκρήξεις, μέχρι την κορυφή. Εκεί, βλέπαμε το λατομείο από πάνω που κοβόταν απότομα και απέναντι φαινόταν η Αίγινα, τόσο καθαρά που θα μπορούσες να την πιάσεις. Όταν άλλαζε όμως ο καιρός απότομα και ο αέρας γινόταν τρομακτικός και πύκνωναν τα σύννεφα πάνω από την θάλασσα μέχρι την Αίγινα, έπαιρνες μία τρομάρα που έλεγες ότι «δεν θα το ξανακάνω», ήθελες να γυρίσεις γρήγορα στο σπίτι. Και όμως, γινόταν ξανά και ξανά! Ποτέ δεν κατάλαβα γιατί ενώ όλο το σκηνικό ήταν τρομακτικό και καθόλου ήρεμο για ένα μικρό παιδί, εμείς ανεβαίναμε ξανά και ξανά στο λατομείο όταν όλοι είχαν φύγει από εκεί αργά το απόγευμα.

Ένα πρωινό που πλησιάσαμε κοντά, υπήρχε μία διαφορετική εικόνα. Μεγάλα φορτηγά γεμάτα άμμο και χαλίκια πηγαινοέρχονταν, ένας απίστευτος θόρυβος από κρουστικά εργαλεία σου τρύπαγε το μυαλό και σε ένα κτήριο υπήρχε ένα μεγάλο χωνί όπου έριχναν πέτρες ενώ ακριβώς από κάτω υπήρχε ένα φορτηγό στο οποίο έριχναν χαλίκι. Ξαφνικά, ένας φύλακας κατάλαβε ότι ήμαστε εκεί δίπλα και με τις άγριες φωνές τους φύγαμε κατηφορίζοντας το βουνό για να εξαφανιστούμε. Όταν φτάσαμε σε ασφαλές μέρος, που ήταν πάντα το σημείο συνάντησης, σε μια σπηλιά κάτω από το μικρό εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης, άρχισε η σύσκεψη για να διαλευκάνουμε το μυστήριο με τα μηχανήματα!

Το πρωινό θέαμα δεν είχε καμία σχέση με το σκηνικό των απογευματινών μας επισκέψεων. Δεν υπήρχε καμιά γοητεία πια για επισκέψεις στο φως της ημέρας, με το θόρυβο από τα μηχανήματα και τις αγριοφωνάρες του φύλακα.

Η μικρή σπηλιά μάς προκαλούσε ασφάλεια μόνο στο σκοτάδι της.

Εισαγωγή

Η εργασία «Στην καρδιά του μύθου» ερευνά το ζήτημα της ύπαρξης και πολυεπίπεδης λειτουργίας των λατομείων στην περιοχή του Υμηττού. Η ιδέα γεννήθηκε από θύμησες και παιχνίδια της παιδικής ηλικίας στο λατομείο που στο πέρασμα του χρόνου συνδέθηκαν με την ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής. Όμως «ο μύθος» παρέμεινε ο κύριος προβληματισμός του ερευνητή.

Στο **πρώτο μέρος**, γίνεται ανασκόπηση πηγών με στόχο να συγκεντρωθούν στοιχεία για την λατομική ιστορία, τους θρύλους, τους μύθους, τη λαϊκή παράδοση καθώς και τα πολιτισμικά μνημεία της περιοχής στην ευρύτερη ακτίνα του λατομείου.

Στο **δεύτερο μέρος** της εργασίας, παρατίθεται ο νέος μύθος, που δημιουργείται με στοιχεία από τις παιδικές αναμνήσεις, από τις ιστορικές πηγές και την επιτόπια έρευνα, πάντα όμως με πυξίδα την αισθητική αναζήτηση του καλλιτέχνη-δημιουργού.

Το καλλιτεχνικό έργο/πόνημα της εργασίας, μέσω της εικαστικής διερεύνησης και πρακτικής, είναι η οπτικοποίηση της μυθοπλασίας που παρουσιάζει το μύθο της Νύμφης Έλλης στα λατομεία του Υμηττού. Η Νύμφη του λατομείου γίνεται σύμβολο που ενσαρκώνει το πέρασμα του μύθου στο θεολογικό, πολιτισμικό και κοινωνικό επίπεδο. Το ψηφιακό υλικό που δημιουργείται, με εικόνα και ήχο, φιλοδοξεί να αποτυπώσει εικαστικά το πέρασμα του ανθρώπου από το μύθο μιας λατομικής δραστηριότητας, στην ιστορική και πολιτισμική μνήμη.

Έρευνα Πηγών

Ο Υμηττός

Ο Υμηττός είναι βουνό της Αττικής. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του λεκανοπεδίου της Αθήνας. Υψώνεται μεταξύ του λεκανοπεδίου Αττικής και των Μεσογείων με κατεύθυνση από Β. προς Ν. από τη δίοδο του Αγίου Ιωάννου του Κυνηγού καταλήγοντας πάνω από τη Βούλα και τη Βάρη. Με μήκος 23 χιλιόμετρα και με το πλάτος του να ποικίλλει από 4 έως 6 χιλιόμετρα καλύπτει έκταση 80.000 στρεμμάτων. Από γεωλογική άποψη, ο Υμηττός ανήκει στην αττικοκυκλαδική ζώνη. Τα πετρώματά του περιέχουν ασβεστόλιθους, σχιστόλιθους και μεγάλες μάζες μαρμάρου και μαρμαρυγιακών σχιστολίθων.

Περίπου στο μέσον χωρίζεται σε δύο τμήματα, το βόρειο με την ψηλότερη κορφή του που οι αρχαίοι Αθηναίοι τον ονόμαζαν Μέγα Υμηττό και το νοτιότερο Ελάττονα ή Άνυδρο Υμηττό (σήμερα Μαυροβούνι και Κόντρα). Η υψηλότερη κορυφή του λέγεται Εύζωνας με υψόμετρο 1026 μέτρα. Το Κορακοβούνι είναι ένα από τα πιο μεγάλα συν-βουνά του Υμηττού. Προκυμαίνεται από 3.300 τ.μ κι η κορυφή του αγγίζει τα 728 μέτρα πάνω από την στάθμη της Θάλασσας, βρίσκεται δε κοντά στην περιοχή της Πεντέλης. Ακολουθούν οι κορυφές του Προφήτη Ηλία με 659 μέτρα το Μαυροβούνι με 770 μέτρα και το Στρώμα με 735 μέτρα.

Το βουνό είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ιστορία της αρχαίας Αθήνας. Στη δυτική πλευρά του όρους υπήρχαν λατομεία εξόρυξης μαρμάρου, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή μνημείων στους Ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους. Τον 4ο αι. π.χ. τα λατομεία του Υμηττού ήταν σε λειτουργία. Το αντικείμενο εκμετάλλευσης, στους χρόνους αυτούς της μεγάλης ανοικοδόμησης της Αθήνας, ήταν το υψηλής ποιότητας κυανότεφρο μάρμαρο του Υμηττού και ο κιτρινωπός ασβεστόλιθος. Σύμφωνα με τα ευρήματα και τις ιστορικές πηγές, στην περιοχή του όρους είχαν ιδρυθεί κατά την αρχαιότητα ιερά.

Ο Υμηττός παρ' όλες τις καταπατήσεις των εδαφών του, την άναρχη δόμηση των ριζών του και των καταστροφικών συνεπειών των πυρκαγιών, διαθέτει – ακόμη – πλούσια βλάστηση. Διακρίνεται για τη μεγάλη ποικιλία χλωρίδας και Πανίδας που το καθιστούν ένα σημαντικό βιότοπο της Αττικής. Ο Υμηττός είναι προστατευόμενος βιότοπος του Natura 2000.

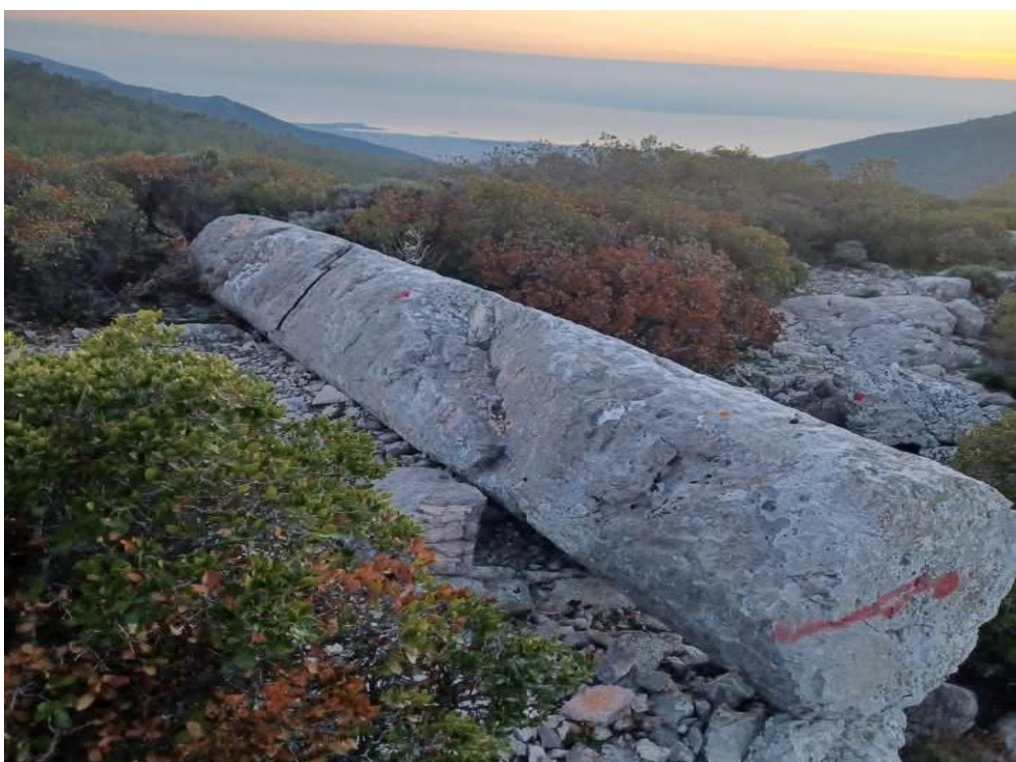
Η λατομική ιστορία

Ο λίθος ήταν ένα από τα υλικά που χρησιμοποίησε ο άνθρωπος για να κατασκευάσει τα πρώτα του όπλα για την επιβίωση αλλά και τα πρώτα έργα τέχνης για να εκφράζει το καλλιτεχνικό του αίσθημα. Το υλικό αυτό έδωσε και το όνομά του σε μια ολόκληρη ιστορική περίοδο: την Εποχή του λίθου. Καθώς η ίδια η ύπαρξη των ανθρώπων εξαρτιόταν από αυτή την πρώτη ύλη, ξεκίνησαν από νωρίς να γίνονται οι πρώτες ανθρώπινες παρεμβάσεις που σταδιακά διαμόρφωσαν το αττικό τοπίο. Τα λατομεία διακρίνονταν ανάλογα με τη θέση τους σε υπαίθρια, αν βρίσκονταν στην επιφάνεια της γης και σε υπόγεια με στοές, αλλά και βάσει του δομικού υλικού που μπορούσε να εξαχθεί, όπως για παράδειγμα ο ασβεστόλιθος, ο πωρόλιθος, ο κογχυλιάτης, ο αρουραίος λίθος κ.ά.

Από όλα τα λατομεία τα πιο φημισμένα ήταν αυτά που χάριζαν στους ανθρώπους το μάρμαρο. Στους λόφους και στα βουνά της Αττικής κρύβονται μέχρι τις μέρες μας κοιτάσματα ορυκτού πλούτου, προσφέροντας πολύτιμες πρώτες ύλες. Ίσως τα πιο ονομαστά λατομεία βρίσκονται διαχρονικά στο βουνό της Πεντέλης αλλά και στο βουνό του Υμηττού, όπου σε πολλά και διαφορετικά σημεία εντοπίστηκαν λατομεία που λειτουργούσαν κατά την αρχαιότητα.

Η λατομική δραστηριότητα που αναπτύχθηκε στον Υμηττό υπήρξε ιδιαίτερα έντονη κατά τα μεταπολεμικά χρόνια. Το κέντρο λατόμευσης στην περιοχή του ορεινού όγκου από αρχαίων χρόνων, υπήρξε η περιοχή του Καρέα-Ν. Ελβετίας. Σήμερα η λατομική δραστηριότητα από την πλευρά την ορατή του λεκανοπεδίου έχει σταματήσει το 1976. Ο Οργανισμός Αθήνας, στα πλαίσια του προγράμματος της αποκατάστασης των ανενεργών λατομείων (Ν. 2742/79 άρθρο 25), προώθησε τις αναπλάσεις σε ορισμένα από αυτά. Τα λατομεία (ανενεργά σχεδόν στο σύνολο τους) έτσι όπως κατανέμονται από νότο προς βορά, είναι τα εξής: 1. Περιοχής Κρεβατάκια Βάρης 2. Αιξωνή 3. Πρώην «Παπαμιχαήλ και ΣΙΑ» 4. Τερψιθέας Γλυφάδας 5. Πρώην «Βλάχου» 6. Νεκροταφείο Αργυρούπολης 7. Πρώην «Κιούση» 8. Τα λατομεία στο Κακόρεμα Καρέα 9. Τα λατομεία της Νέας Ελβετίας 10. Το λατομείο πρώην «Μαμάη» 11. Το λατομείο πρώην «Καζακόπουλου» 12. Τα λατομεία των Γλυκών Νερών 13. Το λατομείο «Λαμπρικά» 14- 15. Τα ενεργά λατομεία «Κυριακού» και «Τριάς- Εμπορολατομική».

Στη βορειοδυτική πλευρά του λόφου Προφήτης Ηλίας (Υμηττού), υπάρχει ένα αρχαίο λατομείο ρωμαϊκής εποχής. Στο λατομείο παρατηρούνται δύο γειτονικοί διαμορφωμένοι χώροι μικρών διαστάσεων και βάθους. Έξω από το λατομείο υπάρχει κυλινδρική κολόνα, μήκους 4,70μ και διαμέτρου 0,65μ. Μέσα στο λατομείο φαίνεται τμήμα μιας άλλης κολόνας, όπως την επεξεργάζονταν για να την αποκολλήσουν. Η εξόρυξη γινόταν όπως και σήμερα, δηλαδή οι τεχνίτες της εποχής αυτής γνώριζαν πολύ καλά τη γεωμετρία των ασυνεχειών (στρώση, διακλάσεις) που καθορίζουν τον προσανατολισμό και το μέγεθος της θεμελιώδους μονάδας. Η θέση του λατομείου καθορίστηκε μάλλον από τοπογραφικά κριτήρια. Πλησίον της θέσης του λατομείου η περιοχή είναι η ωραιότερη από πλευράς θέας. Μπορεί να δει κανείς στα δυτικά τον Σαρωνικό κόλπο, την Αίγινα με το ναό της Αφαίας Αθηνάς και προς τα ανατολικά τον Ευβοϊκό κόλπο, το λιμάνι της Μεσογαίας (Πρασιές), τη Βραυρώνα κ.ά. Κοντά στη θέση του λατομείου, σκόπευαν να φτιάξουν κάποιο κτίριο, ιερό ή παρατηρητήριο ή οτιδήποτε άλλο και οι κολόνες προορίζονταν γι' αυτό και όχι για μεγάλη μεταφορά, λόγω της μειωμένης αντοχής τους, που οφείλεται στο πλήθος των ασυνεχειών (διακλάσεις).

Από το μύθο στα μνημεία πολιτισμού

Ο Υμηττός εμφανίζεται ως κέντρο λατρείας αλλά και τόπος υγείας, λόγω της ύπαρξης πηγών. Στον Υμηττό υπήρχαν τρεις πηγές οι οποίες θεωρούνταν ιερές: Η πηγή της Καλοπούλας (η «Κύλλου Πήρα» των αρχαίων), που πίστευαν ότι το νερό της είχε ευεργετικές ιδιότητες, ιδιαίτερα για τις άτεκνες γυναίκες, οι οποίες τεκνοποιούσαν όταν το έπιναν ή λούζονταν με αυτό. Έκανε δηλαδή τις γυναίκες *«ευτόκους τας εξ αυτού πινούσας, τας δε αγόνους γονίμους»*. Η ονομασία Καλοπούλα (περιοχή κοντά στη Μονή της Καισαριανής) φαίνεται να είναι παραφθορά του αρχαίου «Κύλλου Πήρα» (πήρα σακούλι).

Η πηγή του Κριού, πιθανά να πρόκειται για την αρχαία πηγή Καλλία, το νερό εξακολουθεί να τρέχει έως και σήμερα μέσα από ένα ρωμαϊκό κεφάλι κριού. Η πηγή του Αγιάσματος, τεχνητή πηγή με θεραπευτικές ιδιότητες. Το νερό από τις δύο πρώτες πηγές κατέληγε στον Ηριδανό, το μυθικό ποταμό που οι αρχαίοι Έλληνες τοποθετούσαν στις «εσχατιές της γης». Όταν Δίας αναγκάστηκε να κεραυνοβολήσει τον Φαέθωνα, το γιο του θεού Ήλιου και της Κλυμένης, το άψυχο σώμα του έπεσε στον Ηριδανό. Οι κόρες του Ήλιου θρήνησαν στις όχθες του ποταμού τον θάνατο του αδελφού τους ώσπου μεταμορφώθηκαν σε λεύκες. Τα δάκρυά τους καθώς έσταζαν από τα δέντρα γίνονταν κεχριμπάρι. Οι θεοί τις λυπήθηκαν και μαζί με τον Φαέθωνα τις ανέβασαν στον ουρανό, όπου έγιναν αστερισμοί. Οι Νύμφες, ήταν γυναικείες θεότητες προσωποποιήσεις της φύσης οι οποίες λατρεύονταν από τα πανάρχαια χρόνια. Ο Πλάτων στον διάλογο Φαίδρος αναφέρει ότι στον Υμηττό οι νύμφες *«δρυάδες, οι αμαδρυάδες, οι ναϊάδες, οι ορειάδες λάτρευαν τη μουσική και τον χορό. Όσοι περαστικοί άκουγαν τα τραγούδια των ξωτικών αυτών έχαναν τα λογικά τους»*.

Στη μυθολογία ακόμα αναφέρεται πως ενώ η Αθηνά έκανε το μπάνιο της στα νερά του Ιλισσού δέχθηκε την επίθεση του Ηφαίστου που την είχε ερωτευτεί. Για να τον αποφύγει ανηφόρισε προς τις πλαγιές του Υμηττού. Ο Ήφαιστος την ακολούθησε και η Αθηνά προκειμένου να τον αποκρούσει τον τραυμάτισε με το δόρυ της στο πόδι αφήνοντάς τον κουτσό (κυλλός-κουτσός). Το σπέρμα του όμως έπεσε στο πόδι της θεάς. Εκείνη το σκούπισε με ένα κομμάτι μαλλί, το μετέτρεψε σε σάκο (πήρα) και το πέταξε στη γη που γονιμοποιήθηκε κι έτσι γεννήθηκε ο Εριχθόνιος, από τους αρχαιότερους βασιλείς της Αττικής.

Η λειψυδρία απασχολούσε με έντονο τρόπο την αρχαία Αθήνα, που ήταν μια πόλη με λιγοστές πηγές νερού. Συχνά οι πολίτες απευθύνονταν στα θεία και έκαναν επικλήσεις. Τέτοιες καταγραφές έχουμε στις πλαγιές του Υμηττού και στο Σέσι Κορωπίου, όπου λειτουργούσε το Ιερό του Ομβρίου Διός («όμβριος» παράγεται από τη λέξη «όμβρος» που σημαίνει «βροχή»). Ο περιηγητής Παυσανίας αναφέρει στα «Αττικά» ότι στον Υμηττό υπήρχε άγαλμα του Υμηττίου Διός καθώς και βωμοί του Ομβρίου Διός και του Απόλλωνος Προοψίου. *«Ἐν Υμηττῷ δέ βωμοί καί Ὀμβριου Διός και Ἄπόλλωνός εἰσι Προοψίου»*. Η ίδρυση και αφιέρωση του ιερού στον Ὀμβριο Δία ερμηνεύεται ως προσπάθεια εξευμενισμού του θεού που ήλεγχε τα καιρικά φαινόμενα με σκοπό την επαναφορά της τόσο πολύτιμης για την αθηναϊκή γη βροχής. Προσεύχονταν λέγοντας *«ὔσον, ὔσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατά τῆς ἀρούρας τῆς Ἀθηναίων καί τῶν πεδίων»* δηλαδή, «βρέξε, φίλε Δία, στην γη των Αθηναίων». Ο Θεόφραστος επίσης αναφέρει στο «Περί σημείων, υδάτων και πνευμάτων» για τους βωμούς του Ομβρίου Δία και Προόψιου Απόλλωνα στον Υμηττό. Ιερό της Αφροδίτης υπήρξε, σύμφωνα με τις πληροφορίες, στο χώρο της σημερινής Καλοπούλας.

Το ιερό, που χτίστηκε περί το 800 π.Χ. πιθανόν σε περίοδο μεγάλης ξηρασίας, είχε πρόναο, σηκό και οπισθόδομο. Καταστράφηκε τον 6^ο αιώνα π.Χ. και επισκευάστηκε τον 5^ο αιώνα π.Χ. (εικ. 1).

Εικόνα 1: Το ιερό του όμβριου Διός.

Οι αρχαίοι Αθηναίοι θεωρούσαν ότι η «κατάρα» της λειψυδρίας προερχόταν από τη διαμάχη του Ποσειδώνα και της Αθηνάς για το ποιος θα δώσει το όνομά του στην πόλη. Ο θεός θα προσέφερε νερό, ενώ η θεά ελαιόδεντρο. Ο Ποσειδώνας εξοργίστηκε, όταν οι κάτοικοι διάλεξαν την ελιά ως πολυτιμότερο δώρο. Για αυτό, τους τιμώρησε με την έλλειψη νερού. Η πρώτη απόπειρα που έγινε για την υδροδότηση της Αθήνας ήταν με το Πελασγικό υδραγωγείο, που ενίσχυε με τα νερά του Υμηττού τη λεκάνη απορροής του Ιλισού.

Τον 8^ο αι. π.Χ. παραχωρούνται σημαντικές γαίες στις υπώρειες του Υμηττού και στη συνέχεια επιβάλλεται η δεκάτη, (ο φόρος, δηλαδή του ενός δεκάτου) από τους καρπούς της γης στο κράτος. Τον 6^ο αι. ο Πεισίστρατος, τύραννος των Αθηνών, απαλλάσσει από τη φορολογία της δεκάτης ειδικά τους εποίκιστές του Υμηττού, τους κτηνοτρόφους, γεωργούς και τους υπόλοιπους χρήστες της περιοχής. Στα χρόνια του Πεισίστρατου το 530 π.Χ., μήκους 2.800 μ. κατασκευάστηκε υδραγωγείο και το οποίο αντλούσε νερό από τις πηγές του Υμηττού. Και επιπλέον ο δημιούργησε δίκτυο διανομής – από αυτό υδρευόταν η περίφημη Εννεάκρουνος – και αναβρυτήρια. Το νερό έρεε πλέον άφθονο και επαρκές για τις ανάγκες των κατοίκων της Αθήνας.

Δίπλα από το ιερό του Ομβρίου Διός, υπήρχε το ιερό του «Προοψίου Απόλλωνος». Ονομάστηκε έτσι, επειδή ο Φοίβος, όπως αποκαλούνταν, λατρευόταν ως θεός μαντευτής στις λειτουργίες της Ειμαρμένης και των Μοιρών («Προόψιος» σημαίνει αυτός που προβλέπει). Στο ιερό του Προοψίου Απόλλωνα, οι αρχαίοι έκαναν επίκληση να τους προστατέψει από τα δεινά της μοίρας τους. Ήταν τετράστυλος, αμφιπρόστυλος, δωρικός με οκταγωνικούς κίονες. Καταστράφηκε από πυρκαγιά. Πάνω από τα ερείπια του ναού χτίστηκε μια παλαιοχριστιανική βασιλική εκκλησία, επί της οποίας κατασκευάστηκε ο σημερινός μεταβυζαντινός ναός του Προφήτη Ηλία (εικ. 2). Το 1949-1950, ο αρχαιολόγος Ν. Κοτζιάς ανακάλυψε ότι ο σημερινός ναός, οικοδομήθηκε πάνω στο ιερό του Προοψίου Απόλλωνα ενώ λίγα μέτρα νοτιοδυτικά εντόπισε μέρος του ναού του Ομβρίου Διός. Βρήκε ότι τα ιερά είναι αφιερωμένα στις δύο θεότητες, με βάση τις συνήθειες των ντόπιων. Ο Προφήτης Ηλίας τιμάται σαν «πυρίπνους» και «πυρφόρος» ως συνέχεια του θεού Απόλλωνα που ήταν ο θεός λαμπρότητας και του φωτός. Τη νύχτα της παραμονής του Προφήτη Ηλία, οι κάτοικοι άναβαν φωτιές, συνεχίζοντας την αρχαία παράδοση που έκαναν οι Αθηναίοι προς τιμήν του θεού Απόλλωνα.

Εικόνα 2: Ο ναός του Προφήτη Ηλία στην θέση του ναού του Απόλλωνα δίπλα στο βωμό του Όμβριου Δία.

Οι πρώτες έρευνες στο χώρο διενεργήθηκαν από τον Carl Blegen το 1923 και 1924 και αργότερο, το 1939 και 1940, από τον ίδιο και τον Rodney Young. Ο πόλεμος διέκοψε τις τελευταίες αυτές έρευνες. Ο χώρος ταυτοποιήθηκε ως ένα ιερό προς τιμήν του Δία με βάση τα όστρακα αγγείων που έφεραν αφιερώσεις στο Θεό. Μία μάλιστα ανέφερε το όνομα Σήμειος Δίας. Έξω και ακριβώς δυτικά του βυθίσματος αποκαλύφθηκε η βάση ενός τετραγωνικού οικήματος με μήκος πλευράς 5,8 μ. Το πλάτος του βορείου και του ανατολικού τοίχου ήταν γύρω στα δύο μέτρα ενώ αυτό των δύο άλλων, σημαντικά λεπτότερων πλευρών στα 0,80 μ. Στη νοτιοδυτική γωνία βρέθηκαν δύο ή τρεις «πλάκες». Μια χαλαρή στοίβα από πέτρες, δίπλα στον ανατολικό τοίχο του οικήματος, θεωρήθηκαν τα υπολείμματα βωμού προς τιμήν του Δία.

Ο Υμηττός υπήρξε μέρος με έντονη λαογραφία και αστικούς μύθους ακόμα και στα μετέπειτα ιστορικά χρόνια. Υπάρχει η παράδοση για την «Γυναίκα-Πουλί», ένα πλάσμα που περιγράφεται από τους ντόπιους σαν «βλοσυρό και εχθρικό με φανταχτερά φτερά». Μια μαρτυρία που προέρχεται από το 1922 αναφέρει ότι το πλάσμα ήταν «κατάμαυρο». Η Γυναίκα-Πουλί φαίνεται ότι συνεχίζει να εμφανίζεται ακόμα και σήμερα. Ο ιδιοκτήτης ενός αγροκτήματος της περιοχής κάποτε, είχε φέρει μηχανήματα εκσκαφής και εργάτες για να ισοπεδώσουν την πλαγιά του λοφίσκου που αποτελούσε μέρος του αγροκτήματος. Η δουλειά κρατούσε κάθε μέρα μέχρι το πέσιμο της νύχτας και ακολουθούσε ένα μικρό φαγοπότι με ούζα και μπύρες για τον ιδιοκτήτη και τους κουρασμένους εργάτες. Ένα βράδυ, πίσω από το λόφο ακούστηκε ένα τρομερό ουρλιαχτό που πάγωσε το αίμα όλων των παρευρισκόμενων. Ήταν όπως λέει ο κτηματίας, λες και έσφαζαν 1000 ανθρώπους μαζί.

Άρπαξε την καρραμπίνα του και ετοιμάστηκε να κινηθεί προς το μέρος της κραυγής, όταν πάνω από τα κεφάλια των συγκεντρωμένων πέταξε ένα πελώριο πλάσμα με ανοιχτά φτερά που σκέπασε την περιοχή με τη σκιά του και στη συνέχεια χάθηκε προς την κατεύθυνση του Υμηττού. Όλοι πρόλαβαν να δουν το γυναικείο πρόσωπο στο κεφάλι του τέρατος. Ο κτηματίας και οι εργάτες ισχυρίζονται πως ήταν πανάσχημο, όμως η Γυναίκα-Πουλί φαίνεται πως δεν έχει μια μονάχα όψη.

Ένας ιερομόναχος της περιοχής έχει δει το πλάσμα από κοντά, προσγειωμένο στο έδαφος, και μάλιστα, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, προσπάθησε να το δελεάσει με ένα κομμάτι ψωμί για να τον πλησιάσει περισσότερο, χωρίς όμως επιτυχία αφού το πλάσμα πολύ γρήγορα πέταξε μακριά. Ο ιερομόναχος ισχυρίζεται πως το γυναικείο πρόσωπο ήταν πανέμορφο, αν και δεν φαινόταν να διαθέτει νοημοσύνη. Οι εμφανίσεις της Γυναίκας-Πουλιού έγιναν εντονότερες με την κατασκευή του αεροδρομίου στην περιοχή (αν και παραδόσεις για μια γυναίκα-πουλί υπάρχουν στην περιοχή της πεδιάδας των Σπάτων εδώ και πάρα πολλά χρόνια). Η ανακάλυψη ενός αρχαίου οικισμού στο χώρο του αεροδρομίου, καθώς και του αγάλματος μια σφίγγας (Γυναίκα-Πουλί), το οποίο μάλιστα εκτίθεται στο μουσείο του αεροδρομίου, δεν μπορούν παρά να μας οδηγούν σε συσχετισμούς καθώς οι σφίγγες θεωρούνται από τα πανάρχαια χρόνια φύλακες τάφων.

ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

Μελέτη Αρχαιολόγου LANGDON από βιβλίο corpus Λατομείων <ΠΟΥΠΑΚΗ> εκδόσεις ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ίχνη λατόμησης: Σφόνδυλος, μη αποσπασμένος, διάμ. 1,30 και ύψ. 0,30 μ., περιβαλλόμενος από αύλακα 10 εκ. (LANGDON 1999, 499-500, εικ. 19). όροι εγχάρακτοι (OBER 1981· LANGDON 1999· *SEG* 49, 177-178).

Αρχιτεκτονικά κατάλοιπα: _____

Ευρήματα: Μυκηναϊκή κεραμική από πλάτωμα υψηλότερα του κίονα (LANGDON 1999, 500-502).

Χρονολόγηση: Ρωμαϊκή εποχή.

Λειτουργία σε νεότερους χρόνους: Ναι.

Παρατηρήσεις: _____

Βιβλιογραφία: LANGDON 1999, 499-501· Φ.Ε.Κ. 194/Α.Α.Π./19.5.2010.

952. Θέση: Υμηττός, Άνω Ηλιούπολη (άνευ αυτοψίας).

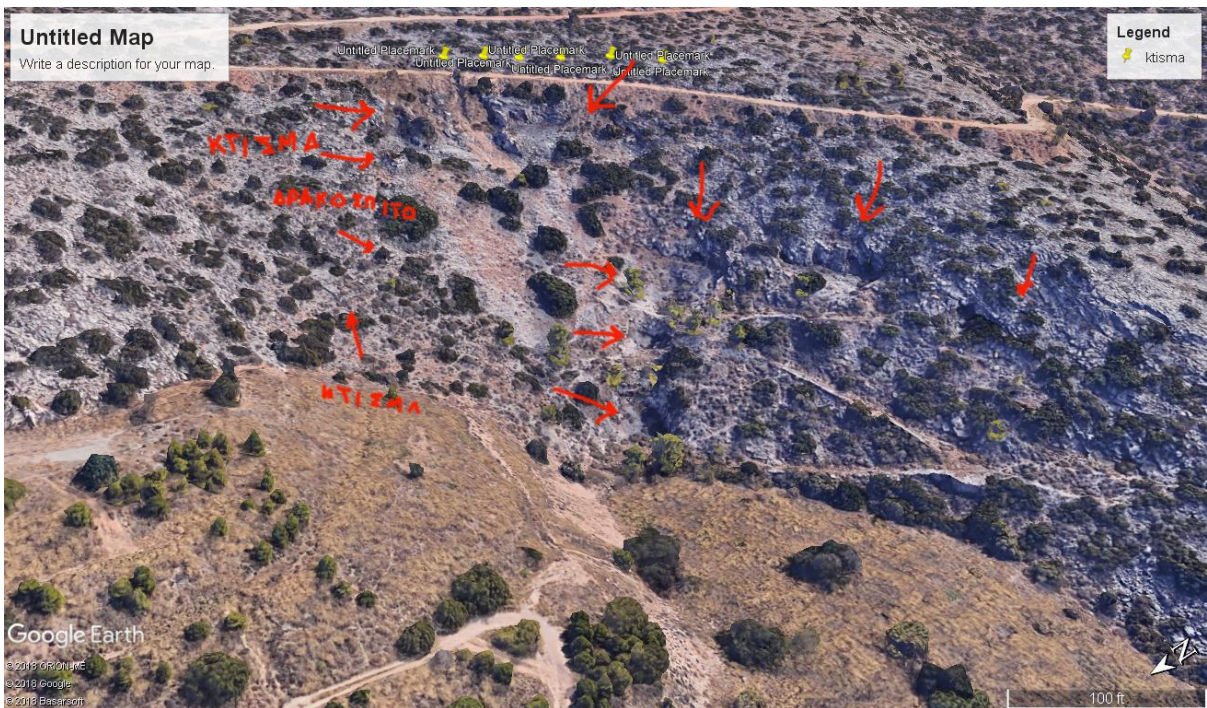
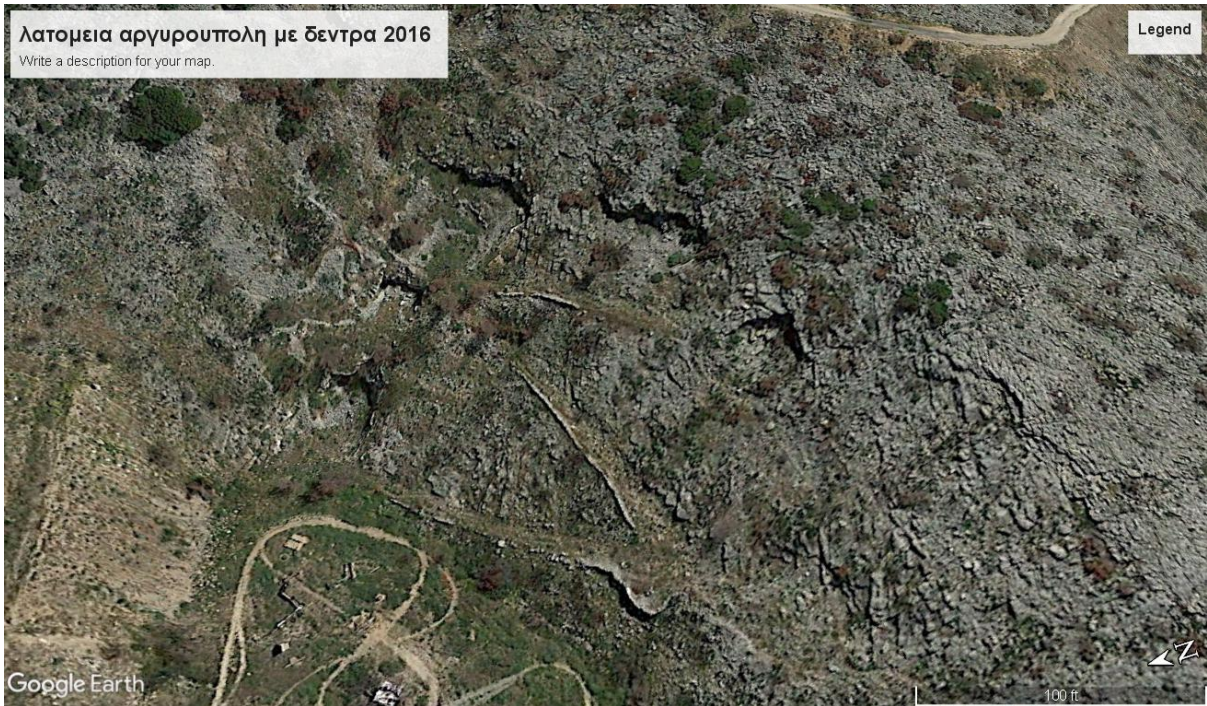
Παράμετροι θέσης: Ν Άνω Ηλιούπολης, χαμηλότερες υπόγειες Υμηττού, 200 μ. ΝΑ και 100 μ. Ν ανατολικού άκρου του παρεκκλησίου της Αγίας Ειρήνης πάνω από την Αργυρούπολη (LANGDON 1985, 266).

Είδος λατομείου: Υπαίθριο.

Είδος εξορυχθέντος υλικού: Ασβεστόλιθος.

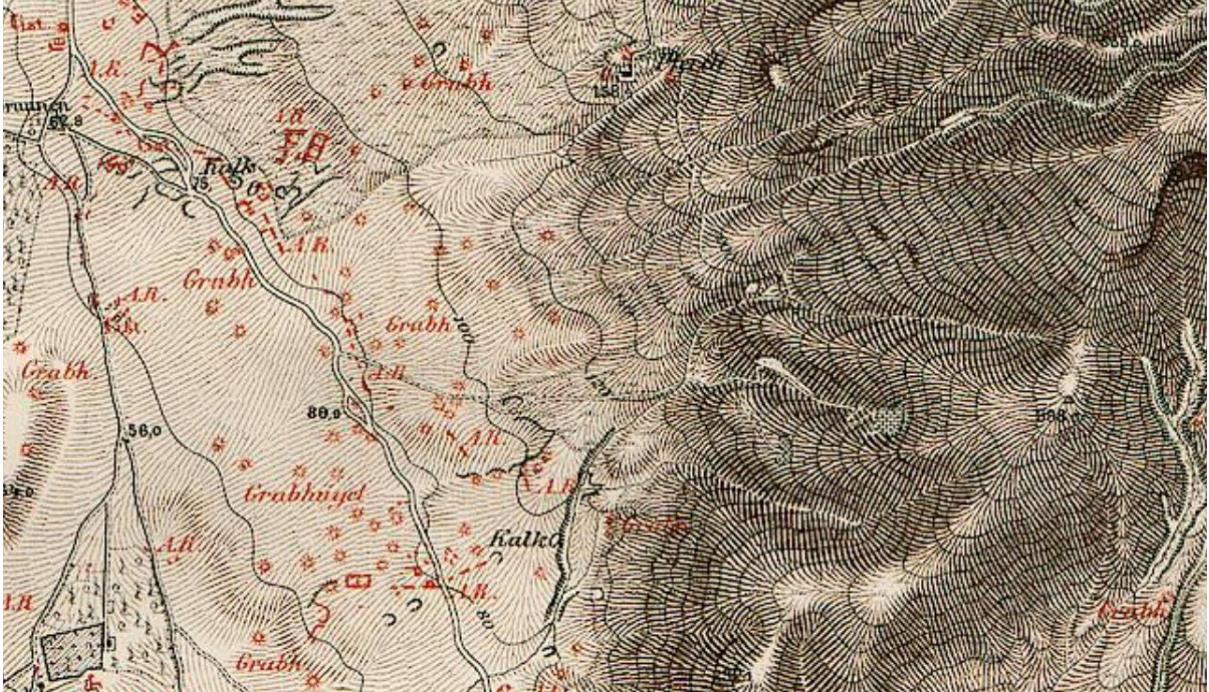
Χρήση εξορυχθέντος υλικού: _____

Ίχνη λατόμησης: Πάνω σε μη αποσπασμένη πλίνθο εγχάρακτη αρχαϊκή επιγραφή «ΔΕΙΝΙΑΣ ΚΑΛΟΣ». 6-7 εγχάρακτα περιγράμματα πελμάτων· εγχάρακτη απεικόνιση ανδρικού μορίου· λίγο παραπέρα επιγραφή «ΕΥΘΥΔΟΤ» (από τους λατόμους: LANGDON 1985, 269, σημ. 25, εικ. 3, πίν. 76)· εγχάρακτοι όροι σχετικοί με παροχέτευση νερού μέσω αγωγού υδραγωγείου (LANGDON

Αρχαία Λατομεία ΑΑργυρούπολης από φωτογραφία google earth

Καταγεγραμμένη ύπαρξη αρχαίων λατομείων της Αργυρούπολης από Χάρτες KAUPERT 1860

Ίχνοι από σκαλίσματα

Ίχνη από σκαλίσματα περιοχή Αργυρούπολης

Αρχαίο Λατομείο Τρύπας Ηλιούπολη σε απόσταση 500 μετρα από λατομείο Αργυρούπολης

Αρχαιολόγος ΚΑΖΑ Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΣΤΙΚΗ ΟΔΟΣ εκδόσεις Καπόν

Σκαλισμένο όνομα μνσιθεος λατομεία Αργυρούπολης

Ίχνος σκαλισμένης πατούσας λατομείο αργυρούπολης

Εκκλησιάκι Αγίας Ειρήνης Αργυρούπολη

Σπηλιά με κάπνα στο ταβάνι κάτω από το εκκλησιάκι Αγίας Ειρήνης Αργυρούπολη

Ο μύθος της Έλλης

Η Θυσία και η Υβρις

Στο λατομείο ενός απομονωμένου βουνού, ζούσε ο Δράκων με τη μοναδική και πολλαγαπημένη του κόρη Έλλη. Ο Δράκων ήταν ένας περίφημος λατόμος γνωστός στην ευρύτερη περιοχή του Υμητού για τη μεγάλη του ικανότητα να εξάγει αλλά και να λαξεύει μάρμαρα. Λέγεται ότι άρχοντες από την ευρύτερη περιοχή παράγγελναν σ αυτόν τη φιλοτέχνηση προτομών, ανδριάντων αλλά και ναών. Η φήμη του ήταν γνωστή τόσο στους θνητούς όσο και στους θεούς του Ολύμπου. Όταν του ζητήθηκε να εξάγει τα πιο αγνά και λαμπερά μάρμαρα για να φιλοτεχνηθεί ένας ναός αφιερωμένος στη θεά Αθηνά, εκείνος προσευχήθηκε στη θεά ζητώντας τη βοήθειά της για να πετύχει το δύσκολο έργο του. Πάνω στη παρόρμησή του, υποσχέθηκε σαν αντάλλαγμα να της αφιερώσει ότι πολυτιμότερο είχε, την αγαπημένη του κόρη Έλλη.

Όταν έφτασε η ώρα της αφιέρωσης, ο Δράκων, γεμάτος λατρεία για την κόρη του, δεν τήρησε την υπόσχεσή του, όχι επειδή οι άνθρωποι ξεχνούν γρήγορα, αλλά επειδή η Έλλη ήταν ότι πολυτιμότερο είχε ο Δράκων! Έτσι, αντί να θυσιάσει την Έλλη, δημιούργησε ένα μαρμάρينو ομοίωμά της και το πρόσφερε στη θεά, ελπίζοντας να την ξεγελάσει. Η θεά Αθηνά, εξοργισμένη από την ύβρη του Δράκων, αποφάσισε να τον τιμωρήσει σκληρά, όχι μόνο γιατί προσπάθησε να τη ξεγελάσει αλλά γιατί δεν επέδειξε τη σοφία να μην υποσχεθεί κάτι που δεν μπορούσε γρήγορα να τηρήσει.

Έτσι, η θεά Αθηνά μεταμόρφωσε την Έλλη σε Νύμφη του βουνού, δίνοντάς της αιώνια ζωή, αλλά καταδικάζοντάς την να ζει μόνη της μέσα στη σκοτεινή σπηλιά, κάτω από το εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης. Έτσι, η Έλλη ακολούθησε τη τύχη όλων των Νυμφών που ζουν και τριγυρνούν στα βουνά. Η ίδια βγαίνει κάθε νύχτα από τη σπηλιά και περπατάει στους βράχους και στις πέτρες του λατομείου. Τα ίχνη από τα πόδια της μένουν χαραγμένα στο μάρμαρο, για να υπενθυμίζουν την παρουσία της και το πέρασμά της απ αυτό το τόπο.

Δυστυχώς και ο Δράκων δεν διέφυγε της τιμωρίας της θεάς. Καταδικάστηκε να παραμένει για πάντα στο λατομείο, σπάζοντας πέτρες σε μια ατέλειωτη αναζήτηση της κόρης του μέσα σε βράχους, σπηλιές και πέτρες. Κάθε πρωί, ο άμοιρος πατέρας συναντά, παρατηρεί με θλίψη και απόγνωση τα ίχνη της Έλλης πάνω στις πέτρες. Τα χαϊδεύει και νιώθει ότι κάπου εκεί βρίσκεται η κόρη του και πιστεύει πως αν καταφέρει να σπάσει

αρκετές πέτρες μπορεί να ελευθερώσει την κόρη του που κρύβεται εκεί μέσα. Όμως, όσο περισσότερο ψάχνει, τόσο περισσότερο χάνεται στη δική του τραγική ανθρώπινη μοίρα.

Σήμερα, πάνω από τη σπηλιά όπου πιστεύεται ότι ζούσε η Νύμφη Έλλη, έχει χτιστεί ένα μικρό εκκλησάκι αφιερωμένο στην Αγία Ειρήνη. Οι ντόπιοι λένε πως το εκκλησάκι είναι εκεί για να εξορκίσει την αρχαία κατάρα και να προστατεύσει το βουνό και όλα τα πλάσματα που ζουν σ' αυτό. Το εκκλησάκι είναι λιτό, με μια εικόνα της Παναγίας που κάποιιοι λένε ότι έχει θαυματουργές ιδιότητες. Ωστόσο, ο θρύλος του Δράκων και της Έλλης παραμένει ζωντανός. Οι επισκέπτες του λατομείου και της σπηλιάς παρατηρούν ακόμα τα ίχνη που μοιάζουν με αποτυπώματα ποδιών πάνω στις πέτρες. Οι ντόπιοι ισχυρίζονται πως είναι τα βήματα της Έλλης που περπατάει κάθε νύχτα. Λέγεται επίσης ότι, όσοι άνθρωποι περπατήσουν στο λατομείο και δουν τα ίχνη της Έλλης, θα έχουν καλή τύχη, αλλά αν προσπαθήσουν να τα αγγίξουν, η κατάρα του Δράκων θα πέσει πάνω τους.

Όπως και στα άλλα σημεία του Υμηττού όπου εμφανίζονται εκκλησάκια στα σημεία των αρχαιολογιών χώρων έτσι και περιοχή της Αργυρούπολης στον χώρο των αρχαίων λατομείων κατά Lagton (1976) έχουμε το μικρό εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης. Παρατηρούμε την ανάγκη ένας καινούργιος πολιτισμός να πηγαίνει ακριβώς πάνω στον άλλον και να δηλώνει την παρουσία του με σκοπό να επικαλύψει η να σβήσει τον προηγούμενο . Η ενέργεια αυτή δείχνει την ανάγκη να σβηστούν οι μύθοι και δοξασίες από τον προγενέστερο πολιτισμό και να εγκαθιδρυθεί μια καινούργια λατρεία. Σε αυτήν την μετάβαση η θα πρέπει να σβηστούν τελείως οι παλιές δοξασίες και να χαθούν η θα επαναπροσδιοριστούν στο καινούργιο.

Η ανάγκη των ανθρώπων της περιοχής είναι τέτοια όπου στο πέρασμα των αιώνων μπορούν να συντηρήσουν μα τέτοια ιστορία η και την εφεύρουν μιας και η δυναμική των ανθρώπων που ζούσαν εκεί δίνει μια μεταφυσική διάσταση στον χώρο των λατομείων. Μπορεί να ήταν είλωτες οι δούλοι δεν έπαυε όμως με την παρουσία τους να οργανώνουν μια κοινότητα με την δυναμική της και με τις δοξασίες της.

Η παρουσία υπόσκαφων σπηλιών και εγχάρακτες επιγραφές και σύμβολα σε συγκεκριμένη περιοχή του χώρου ομολογεί την ανθρώπινη παρουσία αλλά και την ανάγκη για μια αποτύπωση της ύπαρξης στην πέτρα. Μπορεί τα σημάδια αυτά να είχαν μια τελείως διαφορετική ανάγνωση η να ήταν απλά σημάδια για την οργάνωση της εργασίας τους , η δυναμική τους όμως στο σήμερα μας δημιουργεί μια ανάγκη για μια περεταίρω διερεύνηση όλων αυτών.

Η επιστημονική προσέγγιση ενός τέτοιου χώρου ανήκει στην επιστήμη της αρχαιολογίας αλλά η ανάγκη του ανθρώπου να συντηρήσει ιστορίες μύθων η να γεννήσει μυθοπλασίες για τον χώρο των λατομείων είναι μια άλλη προσέγγιση η οποία μπορεί να κρύβει ένα μέρος της αλήθειας για τον χώρο η μπορεί να είναι τελείως φανταστική. Η δική μου μυθοπλασία είναι ένας συνδυασμός από τα σημάδια του αρχαίου λατομείου όπου γίνεται η προσπάθεια να συνδυαστούν σε μία φανταστική ιστορία και ταυτόχρονα να περάσει αυτό στην σύγχρονη εποχή με το εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης ως προσπάθειας επικάλυψης αλλά και ταυτόχρονα μια συντήρηση ενός φανταστικού μύθου από την σύγχρονη κοινότητα. Στο πέρασμα των χρόνων υπάρχουν μύθοι όπως αναφέρω για τον Υμηττό χωρίς να γνωρίζουμε ακριβώς αν είναι προϊόν μυθοπλασίας η αν όντως υπήρχαν από τα αρχαία χρόνια. Σίγουρα όμως η δυναμική του βουνού και η ύπαρξη του ανθρώπινου στοιχείου εκεί συντέλεσε στην συντήρηση αυτών των ιστοριών εναρμονίζοντας πλήρως το δέος του βουνού και ανθρώπινη ανάγκη για μια ερμηνεία της δύναμης της φύσης.

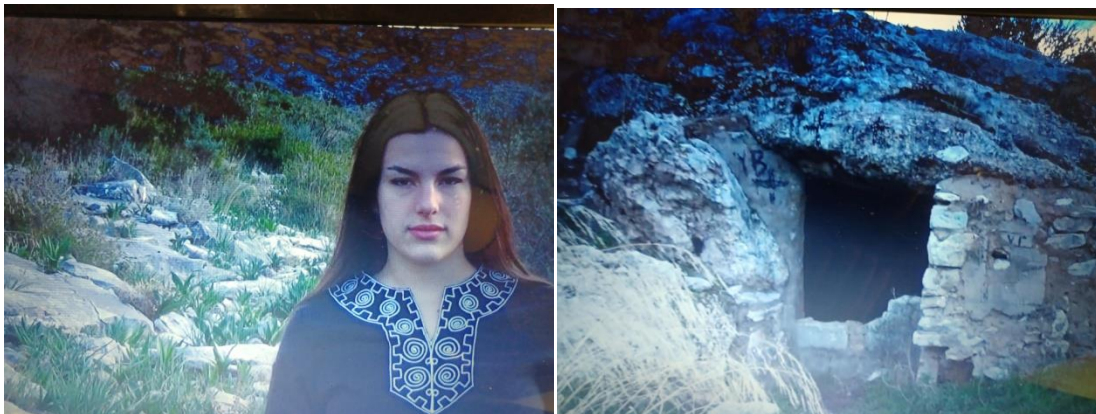
Σήμερα στην σύγχρονη εποχή το βουνό είναι ένας τόπος και μια αναφορά για βόλτα για τον κοινωνικό ιστό των πόλεων χωρίς το βουνό να φέρει την δυναμική των παλαιότερων χρόνων από ιστορίες ανθρώπων που ζούσαν εκεί ούτε τα στοιχεία της φύσης να προκαλούν κάποιο δέος.

Η πολιτική προστασία ενημερώνει πλέον για τις καιρικές συνθήκες και την επικινδυνότητα στο βουνό και ο σύγχρονος άνθρωπος προσπαθεί να προστατευτεί από κάθε στοιχείο της φύσης. Σίγουρα υπάρχουν και ποιο τολμηροί που αναμετρώνται με τα στοιχεία της φύσης και ίσως μια απώλεια η κάτι συνταρακτικό δημιουργήσει έναν καινούργιο μύθο στο πέρασμα των χρόνων που να ταιριάζει την τραγωδία με την δυναμική του βουνού.

Στην προσπάθεια να αντλήσω πληροφορίες από την τοπική κοινωνία της περιοχής της Αργυρούπολης δεν κατέστη δυνατό διότι ουδείς γνώριζε τον ακριβή λόγο γιατί χτίστηκε το

εκκλησιάκι εκεί όπως επίσης και την ύπαρξη του αρχαίου λατομείου. Την πιστοποίηση της αρχαιολογικής σημασίας του χώρου την κάνει ο αμερικανός αρχαιολόγος LANGTON όπου έκανε εκτενείς μελέτες την εποχή το 1980 και συμπεριλαμβάνεται με λεπτομέρειες στο βιβλίο του. Η εικαστική προσέγγιση με την εικονοποίηση της μυθοπλασίας μέσω ενός βίντεο 6 λεπτών στην ουσία έχει ως στόχο να αφηγηθεί μία απλή ιστορία, αναδεικνύοντας παράλληλα την επικάλυψη ενός πολιτισμού επάνω στον άλλον. Επιπλέον, γίνεται προσπάθεια ν' αναδειχθεί η ύπαρξη ενός αρχαίου χώρου που μέχρι χθες αποσιωπούνταν από τους δημιουργούς της μικρής εκκλησίας, συνδέοντας μ' αυτό τον τρόπο και μια σύγχρονη αναζήτηση του παρελθόντος.

Σίγουρα πίσω από τις ιστορίες και τους μύθους του υμηττού κρύβεται η δυναμική των ανθρώπων που ζούσαν εκεί όσο και αν αυτές μπορεί να είναι αποτέλεσμα μυθοπλασίας.

<https://youtu.be/ppA1IJoFi60?si=cXQ97jyEX7fKZVK0>

Βιβλιογραφία.

- Langton, M. K. (1976). *A sanctuary of Zeus on mount Hymettos. Hesperia Supplement XVI.* American School of Classical Studies at Athens, Princeton, New Jersey.
- ΚΑΖΑ Η Αρχαία Αστική Οδός εκδόσεις Καπόν
- Μπίρης, Κ. (1971). *Αι τοπωνυμίες της Πόλεως και των Περιχώρων των Αθηνών.* Αθήνα: Υπουργείο πολιτισμού-ταμείο Αρχαιολογικών πόρων και Απαλλοτριώσεων.
- Πολιτιστικό Ίδρυμα Πειραιώς (Συλλογικό). (2010). *Αρχαία ελληνικά λατομεία.* Αθήνα: ΠΙΠ.
- Χάρτες KAUPERT βιβλιοθήκη ΑΣΚΤ

Δικτυογραφία

- https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/Gr/02_DELTIA/Sanctuary_of_Zeus_Ombrios.aspx
- <https://mthymettosgreece.com/axiotheata/latomio-romaikis-epochis/>
- <https://apothetirio.kalivialibrary.gr/archive/item/3080>
- https://www.oryktosploutos.net/2011/07/blog-post_05-3/
- https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/index.html